

Omvendt evolution

ANMELDELSE / 22.10.20

’Månen over øen’ er en forfriskende rejse ind en ukoncentreret fremtid.

Alexander Rich Henningsen

Du kender det uden tvivl. Det uendelige feed, der som et ormehul opsuger al hjerneaktivitet og bagefter spytter dig ud, drænet for fokus, ude af stand til at genfinde tråden. Det er slemt nok, som det er, og i fremtiden bliver det kun værre. I hvert fald hvis man skal tro Anne-Marie Vedsø Olesens filosofisk-dystopiske roman *Månen over øen*.

Her lever menneskeheden i beskyttede enklaver efter et meteornedslag, der i år 2051 splintrede månen og forstyrrede alle økosystemer på jorden. Vi befinder os i demokratiet Superesse, og året er 2687 post Luna.

Vi følger dels den aldrende videnskabsmand Frans, dels forskeren og fornuftsmennesket Hypatia. Hun er som et af de eneste mennesker født med gener, der gør hende i stand til at leve uden konstant stimulering fra Supernettet: et slags hypermoderne internet, der konstant stimulerer befolkningen gennem enten de lidt gammeldags øjenvisir eller implantater indopereret i hjernen. Det er sådan, det er i Superesse: eksistens og internet er nogenlunde det samme, eller: der findes efterhånden ingen eksistens uden for internettet. Man går i krampe og dør, hvis ikke man bliver fodret med digitale stimuli. Medmindre man er som Hypatia.

I den forstand er Hypatia et fortidslevn og et supermenneske samlet i én person: hun kan koncentrere sig. Hun kan tænke. Det indebærer som bekendt også, at man med jævne mellemrum ser ned i afgrunden: »Hun kan godt lide nihilisme. Der er noget ærligt over tomhed.«

“ **Det er et kors for Hypatia at være den, hun er.**

Månen over øen kan nemt læses som en forfaldsfortælling om, hvor galt det går, hvis ikke vi tøjler internettet. Hvor fattig verden så bliver. Hvilket den til en vis grad også er. Men interessant nok, så er Hypatia, der som den eneste lever analogt, ikke beriget med et mere meningsfuldt liv af den grund. Jo mere hun tænker, desto tommere bliver verden, lader det til. Det er et kors for Hypatia at være den, hun er. Desuden er det bare irriterende, at ingen, hun kender, er i stand til at koncentrere sig længe nok ad gangen til at føre en almindelig samtale.

Hypatias eksistentielle søgen leder hende sammen med Frans til det mystiske sted Øen, som angiveligt er »det sidste rene sted i verden.« Et sted, der har undsluppet det altopslugende Supernet og med sin vildtvoksende flora og fauna minder om en tabt verden, verden før måneodelæggelsen. Øen er et slags natur- og kulturhistorisk mausoleum, der også lige har sin egen bevidsthed. Øen sanser, den observerer Hypatia og Frans, mærker dem, leger med dem:

»Så dø dog! Gungrer Øen i sin grundvold, men ikke længe, for den gemmer også på tyngden, den husker alt, og det var voldsomt og storslået og opløftende, og menneskehedens historie er langt fra forbi. Er det Hypatia-kvinden, der er vejen frem? Øen har svært ved at tro det. Hun er alt for hård, for lidt legende. Den må lære hende at lege.«

Månen over øen er udsået mellem de tre hovedkarakterer: Hypatia, Frans og Øen. En broget flok, må man sige, og måske ligger romanens grundproblem også her. Fortællingen er fragmentarisk, den kradser i overfladen. Der er en grundlæggende uforløsthed, en zappen mellem situationer og tankestrømme, som ret fint afspejler netop Superesses fragmenterede virkelighed. Desværre gør det også læsoplevelsen afrevet. Det giver mening, at bogen er skrevet sådan. Desværre er det ikke altid det, der giver mening, der rammer én stærkest.

Alligevel er det forfriskende med en roman, der fabulerer så velskrevet og idérigt som *Månen over øen*. Problemet for spekulativ fiktion er ofte, at ideerne simpelthen ikke er gode nok, de bliver forudsigelige: noget, vi alle kunne have funderet os frem til. Sådan er det ikke hos Anne-Marie Vedsø Olesen. Hun har nærmest for mange idéer. Så mange, at de har tendens til at drukne i hinandens flimmer.

FAKTA

Anne-Marie Vedsø Olesen, *Månen over øen*, Lindhardt og Ringhof

